

Esprint final per a la ILP

La recollida de signatures per a poder presentar la iniciativa legislativa popular "Per una televisió sense fronteres" que ha impulsat ACPV arriba a la recta final. En calen 500.000 i per aconseguir-les s'ha fet un esforç de mobilització sense precedents. Analitzem quins mecanismes s'han activat per fer-ho possible.

TONI PAVA

Com s'arriba a decidir d'emprendre un repte com aquest? Plantejar una iniciativa legislativa popular (ILP), i dur-la a terme satisfactoriament, reclama un esforç considerable. Considerabilíssim. No és una decisió que es pugui prendre a la babalà.

Acció Cultural del País Valencià (ACPV) és l'entitat que ha engegat aquesta iniciativa. I que ha fet possible que avui, que ja s'encara la recta final del procés, es pugui parlar d'èxit. Falten signatures encara, i aquestes darreres són, potser, les més difícils d'obtenir. Però la fita és a tocar i això esperona. Des d'aquesta perspectiva, parlem amb els responsables d'ACPV per desgranar totes les passes que han permès d'albirar la consecució d'un objectiu que semblava pràcticament impossible.

Però tornem a la pregunta inicial: com s'arriba a decidir d'emprendre el repte? "Per eliminació", ens resumeix concisament Mercè Teodoro, advocada d'ACPV. D'entrada, de fet, l'entitat cívica només s'havia proposat de defensar allò que ja hi havia: tan bon punt el govern valencià de Francisco Camps els va obrir expedients sancionadors pel manteniment de la xarxa de repetidors que feia possible l'arribada de TV3, Canal 33, 3/24 i 300 al País Valencià, van preparar la defensa. "La qüestió inicial era aturar l'envestida –ens recorda Teodoro–; i d'alguna manera ho hem aconseguit, malgrat tot, perquè ja fa tres anys que va començar i encara a gran part del territori es pot veure TV3. No a tot –perquè van tancar la Carrasqueta, la Llosa de Ranes i Alginet–, però a gran part."

De fet, quan, el gener del 2007, va arribar el primer expedient sancionador, molts van pensar que es tractava d'una situació conflictiva més, com tantes se n'havien viscudes fins aleshores, com quan Barrionuevo, essent ministre de l'estat, va provar de tancar els repetidors, o com quan Zaplana, essent president de la Generalitat, va interferir el senyal de TV3 des d'una productora privada. "Però de seguida vam veure que no, que després d'un expedient en venia un altre i que el govern de Camps s'havia entestat en aquella qüestió –ens explica Toni Gisbert, coordinador d'ACPV–: i aquest entestament es va traduir en nous expedients administratius i en la

Canvi de paradigma

Semblava una bogeria: redactar un projecte de llei, aconseguir les signatures (500.000!), reformar la legislació. Des d'ACPV van assumir el repte: esperonats per la necessitat de trobar una solució definitiva a la censura sobre TV3 al País Valencià, van emprendre un camí difícil, van trenar les complicitats cíviques imprescindibles, van alçar acta d'un ampli consens social a favor de la llibertat d'expressió. I encaren la recta final amb optimisme.

negativa a signar cap acord de reciprocitat amb el govern de Catalunya, en les multes i l'execució de tancaments, en el manteniment de tots i cadascun dels procediments judicials." L'advocada rebla el clau: "La situació legal era precària, perquè, ara per ara, i de manera general, no queda previst que les televisions autonòmiques puguin emetre en territoris limítrofs que tinguen afinitats culturals

Calia aconseguir una base ferma sobre la qual consolidar l'espai comunicatiu

i lingüístiques. Això ho preveu la llei com una excepció, i l'excepció depèn exclusivament de l'existència d'un acord polític entre els governs afectats, amb l'autorització del ministeri i l'atorgament dels canals corresponents. En el nostre cas, el govern valencià va fer impossible aquest acord."

Més enllà, per tant, dels possibles acords polítics –circumstancials, precaris o, directament, inexistents–, calia aconseguir una base ferma sobre la qual es pogués consolidar d'una vegada aquest espai comunicatiu propi.

Oh, Europa! "Consultàrem advocats i experts per veure sobre quina base jurídica es podria sustentar la legalització de les emissions de TV3 al País Valencià –relata Gisbert– i tothom va coincidir a assenyalar la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries." I s'hi va posar fil a l'agulla.

La defensa pràctica (procurar, mentre tant, mantenir el màxim possible de repetidors oberts) va continuar, però també es va obrir el camí de la defensa teòrica: l'estudi de la legislació sobre telecomunicacions, els fonaments de la Carta Europea o, fins i tot, l'articulat de la Constitució espanyola ("la promoció del pluralisme lingüístic és un mandat que inclou i que fins ara cap govern no ha desenvolupat", destaca Mercè Teodoro).

De fet, una anàlisi acurada va mostrar que no calia fer grans canvis legislatius per protegir les emissions de TV3. Però que, de fet, i tal com ens descriu Teodoro, podien significar un important "canvi de paradigma": "Davant d'una situació inestable i que ens perjudica com a cultura i com a país, resulta que tenim un marc normatiu que permet que això canvie. Veiem, per tant, que hem d'intentar desenvolupar les previsions legislatives. I ja pensem en la redacció de la proposició de llei."

"És molt senzilla –explica l'advocada–: perquè el canvi, de fet, és mínim

L'èpica defensa del repetidor de la Carrasqueta, el 27 d'abril del 2007, ha esdevingut símbol de la tenacitat que s'ha mobilitzat en l'afer de TV3.

i pràcticament només afecta qüestions tècniques. Deu ser també per això que ho han acollit tan bé tot de persones que potser no tenen gaire a veure amb nosaltres, però que, per una mera qüestió de democràcia i de cultura, estan interessades a promoure la convivència de les llengües a l'estat i el coneixement de les diverses varietats dins de cada realitat lingüística." La proposta de llei és senzilla, i la base jurídica, àmplia: d'aquí ve l'extens preàmbul que l'acompanya i que remarca aquest seu sòlid fonament.

500.000 signatures! Aconseguir tantes signatures com demana la legislació estatal per poder presentar una proposta de llei des de fora del parlament no és una empresa fàcil. Però, posades les cartes sobre la taula, de seguida es va entendre que era una oportunitat única de fer fructificar la proposta de llei. "No som un partit, nosaltres, òbviament —raona Teodoro—, i aquesta és la via que vam trobar més factible per fer-hi arribar la proposició. Teníem un doble objectiu que la ILP ens oferia: el canvi legislatiu i la conscienciació social."

També Toni Gisbert destaca aquest aspecte: "Vam trobar important que aquest projecte de llei entrara al Congrés espanyol amb una base social molt

fora. Per això vam valorar de quina manera es podria expressar aquesta base social. Calia alguna cosa més que una manifestació, i algú va proposar la idea d'una ILP." Diu "algú", i no gosa posar-hi nom i cognoms, perquè, de fet, recorda, "en aquest debat, hi va participar moltíssima gent: socis d'ACPV, advocats, polítics, persones de més associacions, com ara Òmnium Cultural i l'Obra Cultural Balear... Van ser mesos de debats i converses que ens van dur, pràcticament d'una manera natural, a aquesta conclusió".

500.000 signatures són —cal recordar-ho?— moltes signatures. El repte era gran. Des d'ACPV es van preguntar de quina manera es podia organitzar i crear l'estructura necessària per fer-ho possible. Un cop presa la decisió, va ser qüestió de posar mans a l'obra. A l'entitat cívica ho veien clar: "Hi ha una xarxa associativa molt important amb sentiment de

"Hi ha més gruix de país que no sembla de vegades, i és més transversal que no sembla"

país que ens mostrava, ja d'entrada, que teníem arrels, i branques, per encarar el repte." Hi havia precedents, a més: "Veníem de l'experiència de l'any passat, de la campanya de solidaritat i la recollida de col·laboracions per a ajudar a pagar la primera multa que ens va imposar la Generalitat valenciana. No ens va semblar impossible, per tant —relata Gisbert—. Complicat, sí; impossible, no. La diferència entre l'un punt i l'altre consisteix a creure o no creure en el teu país. Tan simple com això." I la campanya de la ILP, i els resultats que ja se n'albiren, han mostrat, tal com resumeix el responsable d'ACPV, que "hi ha més gruix de país que no ens sembla de vegades, que aquest gruix de país és més transversal que no sembla i que, per tant, hi ha més possibilitats de treball que no sembla".

En xarxa. De bon començament, la campanya de la ILP es va plantejar de manera transversal: "S'ha comptat amb tothom, amb tots els sindicats, amb els partits, amb les entitats i associacions de tota mena, amb els ajuntaments... amb tothom. Si hi falta algú és perquè no ha volgut ser-hi."

De fet, s'ha conjuminat la tasca que han pogut dur a terme entitats i col·lectius existents (bé sigui enviant cartes als socis amb el corresponent full de signatures, bé sigui recollint-les directament, cedint espais per a la recollida, fent publicitat de la campanya o combinant diverses possibilitats o inventant-ne de noves) amb la participació individual de centenars de ciutadans que, sense formar part de cap associació, han volgut col·laborar-hi de manera activa.

Per acabar de visualitzar aquesta àmplia obertura de compàs social i cívica i polític i de tot, i atès que l'espai no permet de fer llista completa de tantes entitats com s'han adherit a la campanya (des del FC Barcelona al IEC, des de les associacions de veïns a les colles excursionistes, col·legis professionals, unions musicals o consells de la joventut), cal esmentar la comissió promotora de la ILP. Perquè, més enllà de la seva funció legal (és l'encarregada de dur endavant el projecte i fou la responsable de presentar la proposició de llei al Congrés espanyol, perquè hi fos admesa a tràmit), n'ha tingut una de clarament simbòlica. Les 35 personalitats que la

configuren han estat també clara visualització del suport amb què compta aquesta ILP. I del pes específic d'aquest suport. Tres ex-presidents autonòmics (Pujol, Maragall i Albinyana), dos ex-presidents del Parlament de Catalunya (Rigol i Barrera), un ex-president del Congrés (Pons), els abats de Poblet i de Montserrat, l'abadessa de Vallbona de les Monges, el president del Barça i el de l'Espanyol, el del IEC i els de les acadèmies de la Llengua Basca i de la Gallega en són mostra significativa.

D'aquesta manera, l'afer de la ILP s'ha anat escampant com taca d'oli. I ja fa temps que les signatures fan piles i caixes a la seu d'ACPV. "De fet –reflexiona Toni Gisbert–, els resultats ens mostren que demanem una qüestió que, també al País Valencià, és perfectament assumida. I aquest és també un altre triomf de la campanya: no únicament no ha aconseguit, la Generalitat valenciana, de convertir aquesta qüestió en un conflicte, sinó que, al contrari, ha quedat ben aïllada. Fins i tot ajuntaments governats pel PP han votat positivament mocions a favor de TV3 al País Valencià. I, evidentment, votants del PP també han signat la ILP. Això és important en el sentit de la normalització d'aquesta reivindicació, i serà important després, per al pas següent, quan arribe la tramitació del projecte de llei."

Segon objectiu. Perquè si, d'entrada, hi ha les signatures –un obstacle no gens fàcil de saltar–, després la gimcana encara continua: una vegada els responsables de la Junta Electoral Central les hagin validades ("en realitat mai no sabrem quantes se n'hauran aconseguit, perquè un cop arribe el recompte a les 500.000 –aclareix Mercè Teodoro– l'aturaran, certificaran que s'ha assolit el nombre que reclama la llei i, acte seguit, destruiran tots els plec"), l'escrit que, després de comprovar que complia els requisits, la mesa del Congrés espanyol va admetre a tràmit tornarà a la cambra de representació estatal com a proposició de llei. I entrarà a debat en l'ordre del dia com qualsevol llei proposada per qualsevol grup parlamentari. "Amb la peculiaritat –hi afegix Teodoro– que hi pot ser defensada per la persona que els promotors designem, encara que no siga membre del Congrés."

JORDI PLAY

Eliseu Climent, president d'ACPV, intervé a la conferència de premsa de presentació de la ILP a Barcelona, el 15 de setembre del 2009.

I és amb vista a aquesta segona i igualment decisiva fase del procés, que des d'ACPV treballen també, de fa temps. Un cop s'hagi assolit l'objectiu de les 500.000 signatures (no: més; tot comptant amb la possibilitat que, a l'hora de l'escrutini, la Junta Electoral en pugui invalidar –perquè hi faltin dades, per exemple–, l'objectiu és superar, almenys d'un 10%, la xifra demanada), s'obrirà la qüestió parlamentària. D'entrada, destaca Toni Gisbert, "ja serà importantíssim haver mostrat que era possible que 500.000 persones (més de 500.000!) han signat per la ILP: per la pedagogia que significa mostrar com centenars, milers de persones, d'entitats, de partits polítics i sindicats poden, cadascú des del seu àmbit, treballar junts per un objectiu comú, i per haver demostrat que, si ens hi posem, podem aconseguir reptes de tanta envergadura". Però n'hi ha més: "Després ve, és clar, aconseguir que

s'aprove el projecte de llei. Per això ja ens hem posat a recollir adhesions que puguem ajudar en aquest sentit."

La declaració del Parlament del Principat de Catalunya expressant el seu "suport institucional" a la ILP (i també amb el vot del PP català), el febrer passat, tot "considerant la rellevància dels motius" que la impulsen "per a la promoció i protecció de la nostra cultura", va ser una passa importantíssima en aquest sentit. La darrera que s'ha sabut ha estat l'adhesió de l'assemblea general de la Conferència de Rectors de les Universitats de l'estat espanyol (CRUE): "Això no té una traducció pràctica en signatures –explica Gisbert–, però és clau a l'hora d'aconseguir voluntats positives en l'àmbit institucional estatal. És clar que ja hem començat les converses amb els partits amb representació parlamentària al Congrés espanyol, però també és bàsic per a aconseguir l'aprovació de la llei que, quan el projecte arribe al debat, compte amb el màxim suport social: tindrà les 500.000 signatures, tindrà les mocions dels ajuntaments, l'aval del Parlament de Catalunya i suports com ara l'editorial conjunt que van signar 43 mitjans en català. I n'hi haurà més. Treballem per aconseguir-ho."

Núria Cadenes

Havent validat les signatures, l'escrit tornarà al Congrés estatal com a proposició de llei